

เทศบาลตำบลแม่ไร่

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/31

วันที่ 13 - 14 กุมภาพันธ์ 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/31 วันที่ 13 – 14 กุมภาพันธ์ 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 60 คน

จาก ทต.แม่ไร่ อ.แม่จัน จ.เชียงราย

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน

ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยसानและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา จำนวน 19 อำเภอ โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริหลักการทรงงาน และศาสตร์พระราช “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. **การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง** โดยดูทั้งในเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. **การพัฒนาตามลำดับขั้น** ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่ม และพึ่งพาตนเองได้

3. **การพัฒนาเชิงพื้นที่** คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. **การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร** โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงาน บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การขุดบ่อพวงใช้คนขุดหรือรถแบคโฮ

ตอบ : บ่อพวงสาธิตนี้ใช้รถแบคโฮขุด แต่ต่อไปจะใช้คนขุด เพื่อให้เป็นการกระจายรายได้ให้กับชาวบ้านในพื้นที่

ถาม : บ่อพวงพลาสติกกับบ่อพวงซอยซีเมนต์ บ่อไหนมีความคงทนที่สุด

ตอบ : บ่อพวงซอยซีเมนต์จะมีความคงทนมากกว่า

ถาม : ความหนาของบ่อพวงเท่าไร

ตอบ : 7-15 เซนติเมตร

ประเด็นแลกเปลี่ยน : พื้นที่ของตำบลแม่ไร่ มีการส่งน้ำเข้าแปลงการเกษตรโดยระบบคลองชลประทาน แต่มีปัญหาการบริหารจัดการน้ำ เนื่องจากช่วงน้ำหลากเกิดอุทกภัย ช่วงหน้าแล้งน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : เมื่อมีคนปลูกมะม่วงนวลคำมากกว่า 52% มีการแก้ไขปัญหาเรื่องราคาคงของผลผลิตอย่างไร

ตอบ : เปลี่ยนสายพันธุ์ตามที่ตลาดต้องการ

ถาม : การดูแลทุเรียนที่ปลูกใหม่ มีวิธีการอย่างไรบ้าง

ตอบ : มี 4 ขั้นตอน คือ (1) การรดน้ำ (2) การบำรุง (3) การใส่ปุ๋ย และ (4) การกำจัดวัชพืช

ถาม : ทุเรียนจำเป็นต้องรดน้ำบ่อยไหม

ตอบ : จะรดน้ำทุกวันแต่ไม่ให้แฉะเกินไป เพราะถ้าโคนแฉะทำให้เกิดโรคเน่าได้ง่าย

ถาม : ทำไมต้องใช้แกลนบำรุงต้นทุเรียน

ตอบ : นิยสทุเรียนไม่ชอบที่โล่งแจ้ง เพื่อให้แกลนทอดลงมาบังแดดให้ต้นทุเรียนได้ และเพื่อให้ลมหมุนเวียนได้สะดวก

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทาง อาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ข้าวที่ทางชาวบ้านปลูก มีการบำรุงโดยการใส่ปุ๋ยหมักอย่างเดียวหรือไม่

ตอบ : มีการใส่ปุ๋ยหมัก และมีการใช้สารชีวภัณฑ์ด้วย พวก ไตรโคเดอร์มา กับ บิวเวอเรีย มาช่วย เพื่อเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน ที่สำคัญยังได้บริโภคข้าวที่ปลอดสารเคมี

ถาม : ข้าวที่ปลูก ปลูกเฉพาะพันธุ์อูโตอย่างเดียวไหม

ตอบ : ณ ตอนนี้ เน้นการปลูกแต่ข้าวอูโตเป็นหลัก เพราะตั้งแต่ดั้งเดิมจากประสบการณ์การปลูกข้าวอูโตจากรุ่นต่อรุ่นมีการคัดเลือกเอง จึงทำให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ และเกิดปัญหาและผลกระทบน้อยกว่าปลูกข้าวพันธุ์อื่น ชาวบ้านจึงไม่ค่อยนิยมปลูกข้าวพันธุ์อื่น

ถาม : กรณีที่คนปลูกพักทองแล้วผลผลิตมากกว่าต่อความต้องการของผู้บริโภค ทางโครงการมีมาตรการจัดการอย่างไร

ตอบ : ทางชาวบ้านจะขายให้ทางโครงการเป็นหลักทั้งหมด และกรณีของล้นตลาดทางโครงการจะมีการจัดการผลผลิตทางการเกษตรของชาวบ้าน โดยที่โครงการจะเป็นผู้กระจาย ส่งต่อไปตลาดอื่นๆ เอง

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หมูทำอะไรให้มันมหลายเต้า

ตอบ : เป็นการพัฒนาสายพันธุ์จากโครงการ พันธุ์ดุร็อคเจอรี 20% พันธุ์ดอยตุง 20% พันธุ์เหมยซาน 60 % แต่ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาขึ้นสิ่งที่เราพัฒนาหมูน้ำหนัก 100 กิโล จะมีเนื้อแดง 43 กิโล

ถาม : อาหารที่ไก่กินเป็นอาหารสำเร็จรูปอย่างเดียวเลยหรือไม่

ตอบ : ไม่ จะเป็นการผสมหญ้าเนเปียร์เพิ่มโปรตีน ผสมกับหัวอาหารและเศษอาหารที่เหลือจากการกิน ตามอัตราที่กำหนดไว้

ถาม : ไก่ที่สนับสนุนให้ชาวบ้าน ต้องคืนให้โครงการด้วยหรือไม่

ตอบ : ต้องคืนโครงการ 1 ตัว / ปี

ถาม : การหมักอาหารต้นกล้วยต้องหมักกี่วัน ถึงจะนำมาใช้งานได้

ตอบ : 20 วัน เพื่อให้อาหารหมักเกิดจุลินทรีย์

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพยาตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสนใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตเริ่มเร็ว เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบูรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัยคนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

ถาม : ผู้ที่ค้ายาเสพติด เมื่อถึงเวลาจะเลิกกลับเลิกไม่ได้ เพราะกลัวถูกตามฆ่าจริงหรือไม่

ตอบ : บางรายเป็นการซื้อขายยาเสพติดแบบติดค้างค่าสินค้า จึงไม่สามารถเลิกได้ ต้องค้าเพื่อชำระค่าหนี้ที่ติดค้างไว้ให้หมด แต่ในกรณีของบ้านห้วยสำนไม่ได้มีการติดค้างค่าสินค้า จึงสามารถเลิกค้าได้เลย

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

พ่อหลวงสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ และ **พ่อหลวงดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ** ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมา เหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาเป็นจำนวนมาก และได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนา ร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุม ได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม การแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการ โครงการร้อยใจรักษ์

ประเด็นแลกเปลี่ยน

1. ในอดีตพื้นที่หมู่ที่ 5 และ 6 ของตำบลแม่ไร่ มีปัญหาเรื่องยาเสพติด ซึ่งคนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมือง และเผ่าอาข่า ยาเสพติดส่วนใหญ่มาจากคนนอกชุมชนที่เข้ามาเป็นขายเป็นส่วย ทางคณะกรรมการหมู่บ้านก็ไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยว เพราะกลัวอิทธิพลของผู้ค้ายาเสพติด บางคนเลิกยาเสพติดแล้ว แต่หันไปติดเหล้าแทน

2. การแก้ปัญหาเด็กแว้น ครั้งที่ 1 เรียกผู้ปกครองเจ้าตัว มาเพื่อว่ากล่าวตักเตือน ปรับ 1,000 บาท ครั้งที่ 2 ปรับ 1,000 ยึดรถ 7 วัน ครั้งที่ 3 ดำเนินการให้ผู้ปกครองติดคุกแทนลูก และเสนอให้จับร้านแต่งรถเป็นอันดับแรก

คำถามจากผู้เข้าร่วม

ถาม : เมื่อหมู่บ้านได้ตั้งกฎระเบียบกฎเกณฑ์การจ่ายค่าปรับของกลุ่มเด็กแว้น ที่สร้างปัญหา ความเดือดร้อน เสียหายต่อก่อนชาวบ้านในพื้นที่แล้ว แต่ไม่ค่อยมีใครมาจ่ายหรือให้ความร่วมมือ ทางหมู่บ้านที่อยู่ในโครงการมีเหตุการณ์แบบนี้ไหม และมีมาตรการจัดการอย่างไร

ตอบ : ปัจจุบันไม่มีแล้ว หลังจากการตั้งกฎระเบียบในชุมชนทุกคนในพื้นที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะถ้าผู้ใดไม่ให้ความร่วมมือ ทางหมู่บ้านจะไม่ให้ร่วมกิจกรรมในชุมชน หรือความช่วยเหลือต่างๆ ซึ่งมาตรการจัดการ คือทางหมู่บ้านจะจับและยึดท่อเด็กแว้น แล้วให้นำท่อเดิมมาเปลี่ยนและจะไม่คืนท่อแต่ให้

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรม ผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนา โครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูล เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นหน่วยงานราชการที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการ แก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามูลนิธิชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมียกงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การทำบ่อพวงสันเขา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คืออ่างพวงสันเขาแบบพลาสติกและอ่างพวงชอยซีเมนต์

2. การส่งน้ำโดยใช้ระบบกาลักน้ำไปใช้ในพื้นที่การเกษตร

3. การบริหารจัดการน้ำโดยการติดตั้งมิเตอร์เพื่อให้การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การบริหารพื้นที่ใช้สอยอย่างคุ้มค่า

5. การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ

6. วิธีทำปุ๋ยหมักเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายและลดการใช้สารเคมี

7. การทำบัญชีครัวเรือน

8. การจัดตั้งกองทุนอาหารสัตว์

9. การเลี้ยงเป็ดที่มีไข่ปริมาณมาก

10. วิธีการทำปุ๋ยหมักเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายและลดการใช้สารเคมี

11. ลดต้นทุนอาหารสัตว์ โดยใช้หญ้าเนเปียร์

12. การทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดต้นทุนในครัวเรือน

13. การตั้งกองทุนสัตว์เพื่อลดอัตราการตายของสัตว์

14. ความสามัคคีในชุมชนที่สามารถช่วยกันแก้ไขปัญหาได้

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

1. การทำอ่างพวงสันเขาแบบซอยซีเมนต์ ในพื้นที่
การเกษตรเพื่อการเก็บน้ำใช้ในฤดูแล้ง
2. การทำบัญชีครัวเรือนเพื่อทราบ
การใช้จ่ายในครัวเรือน
3. การลดต้นทุนภายในครัวเรือน
โดยการปลูกทุกอย่างที่กิน
4. การทำปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์ เช่น
วัว ควาย ไก่
5. การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำเพื่อที่จะมีน้ำ
ใช้ตลอดปี
6. การตั้งกองทุนดูแลไฟฟ้า

แนวทางการนำไป ปรับใช้ในพื้นที่

7. การตั้งกฎกติกาในการบริหารจัดการน้ำ
เพื่อใช้น้ำให้คุ้มค่าที่สุด
8. การปลูกหญ้าเนเปียร์ลดต้นทุน
อาหารสัตว์
9. การทำประโยชน์ที่ดินให้คุ้มค่า
10. การตั้งกลุ่มเพื่อลดต้นทุนผลผลิต
11. การตั้งทีมปศุสัตว์ กองทุนยาเพื่อ
ลดอัตราการตายของสัตว์
12. การนำความรู้ไปขยายพื้นที่ในชุมชน
13. การเผยแพร่องค์ความรู้ที่อบรม
ให้กับชุมชนและครอบครัว

การประเมินความพึงพอใจ เทศบาลตำบลแม่ไร่

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	92.45	7.55	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	83.02	15.09	-	1.89
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	77.36	22.64	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	79.25	18.87	-	1.89
วิทยากรมีความรู้	92.45	7.55	-	-
สถานที่อบรม	94.34	5.66	-	-
สถานที่พัก	88.68	11.32	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	75.47	18.87	5.66	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 53 คน จาก 60 คน